

Cuprins

Partea întâi.....	9
Partea a doua.....	217
Partea a treia	307
Londra, 1999.....	403
Mulțumiri	429

McEwan IAN

Ispășire

Traducere din limba engleză
și note de Virgil Stanciu

POLIROM
2014

Până să-l ajungă din urmă caporalii, își vârâse cămașa înapoi în pantaloni și se prefăcea că studiază harta. În prezența lor, numai harta îi oferea intimitate.

— La ce bun să ne grăbim?

— A văzut vreo nurie?

— E harta. Iarăși are niște afurisite de *indoieli*.

— Nici o indoială, domnilor. Pe aici o luăm.

Își scoase o țigară și caporalul Mace i-o aprinse. Pe urmă, ca să-și ascundă tremurul mâinilor, Robbie Turner se așternu la drum, iar ei îl urmau, așa cum făceau de două zile încoace. Sau de trei? Le era inferior în grad, dar îl urmau și făceau tot ce le spunea, însă îl tachinau ca să-și pastreze demnitatea. În timp ce băteau drumurile sau o tălau peste câmpii, dacă el nu vorbise de prea multă vreme, Mace spunea:

— Guv'nor, iar te gândești la vreo târfuliță?

Iar Nettle intona:

— Se gândește, futu-i mama lui, se gândește.

Cei doi erau orașeni. Nu le plăcea la țară și se simțeau rătăciți. Punctele cardinale nu aveau nici o semnificație pentru ei. Capitolul respectiv din instrucția de bază le trecuse pe lângă urechi. Hotărâseră că le era util ca să ajungă la ocean. Nu-l suportau ușor. Robbie se comporta ca un ofițer, deși nu deținea nici măcar o tresă. În prima noapte, când se adăpostiseră în hangarul de biciclete al unei școli incendiate, caporalul Nettle îl întrebase:

— Cum se face că un răcan ca tine vorbește ca un om educat?

Dar nu le datora nici o explicație. Intenționa să scape viu, avea un motiv temeinic să supraviețuiască și-l durea în cot dacă se țineau după el sau nu. Ambii își păstrasera carabinele. Asta însemna ceva. Pe deasupra, Mace era un tip vânzos, lat în umeri, cu mâini care puteau cuprinde dintr-odată o octavă și jumătate din clapele pianului la care cică ar fi cântat la *pub*. Iar înțepăturile nu-l supărau pe Turner. Acum, mergând pe

cărarea ce se despărtea de drum, nu-și dorea decât să uite de piciorul din copac. Cărarea se contopea cu un drumeag ce trecea printre două ziduri de piatră și cobora într-o vale invizibilă de pe drum. Acolo jos curgea un pârâu cu apa maronie, pe care-l trecură călcând pe pietre cufundate adânc într-un covor verde, alcătuit din plante asemănătoare cu pastârnacul de apă.

Traseul pe care și-l propuseseră o cotea spre vest imediat după ieșirea din vale, tot printre bătrânele ziduri. În față, cerul începea să se limpezească și lucea ca o fagăduială. În toate celelalte părți domina cenușul. Cum se apropiau de culme, printr-un pâlț de castani, soarele ce amurgea ieși de sub pătura de nori și incendie peisajul, orbindu-i pe cei trei soldați, care abia apucaseră să-l vadă. Cât de plăcut ar fi fost să termini o zi de hoinăreală prin ținuturile rurale ale Franței înaintând spre soare-apune! Un lucru ce-ți insufla speranțe.

Când să iasă din crâng, auziră bombardierele, așa că făcură cale întoarsă și așteptară la poalele copacilor, fumând. De unde ședeau, nu vedeau aeroplanele, dar priveliștea era încântătoare. Colinele ce se vălureau generos în fața lor nici nu puteau fi numite dealuri. Nu erau decât niște unduiri în peisaj, ecouri slabe ale unor mari frământări tectonice de aiurea. Pe măsură ce se succedau, culmile deveneau tot mai palide. Robbie văzu cum amestecul de cenușiu și de verde se pierde în depărtare, devenind o păclă în apropierea soarelui lăsat spre apus, ca o mâncare orientală pusă pe un platou.

După încă o jumătate de oră, se angajaseră într-o lungă traversare a unei râpe mai adânci, care înainta și mai mult spre nord și îi scoase în cele din urmă într-o altă vale, cu un alt pârâu mititel. Apa acestuia curgea mai cu nădejde și îl traversară pe un podeț de piatră acoperit cu un strat gros de balegar. Caporalii, mai puțin obosiți decât el, se distrară, prefăcându-se dezgustați. Unul îl lovi în spate cu o balegă uscată. Turner

nici măcar nu se întoarse. Zdrențele acelea, își spunea, puteau proveni de la o pijama de copil. De băiat. Avioanele de asalt apăreau uneori imediat după ivirea zorilor. Se străduia să alunge imaginea, dar ea nu-i dădea pace. Un băiețuș francez dormind în pătucul său. Turner dorea să pună o distanță cât mai mare între el și casa aceea bombardată. Iată că nu mai era urmărit numai de armata și de aviația germană. Dacă ar fi luminat luna, ar fi mărșaluit bucuros toată noaptea. Caporalii n-ar fi fost de acord. Poate că venise vremea să se descotorosească de ei.

Mai la vale de podet se zărea un sir de plopi ale căror vârfuri se zbuciumau strălucitoare în ultimele raze de soare. Soldații o apucară în direcția opusă și imediat drumeagul deveni din nou o cărare care se îndepărta de pârâu. Își croiră cu greu un drum sinuos printre tufele cu frunze groase și lucioase. Existau și stejari pitici, abia înfrunziți. Vegetația de sub tălpi avea un miros dulceag și umed și Robbie își spuse că nu era totul în regulă cu locul acela, de vreme ce se deosebea atât de mult de toate celelalte prin care trecuseră.

De undeva din față se auzea huruitul unor motoare. Zgomotul se amplifică și deveni furios, sugerând turația maximă a unor turbine electrice ce se roteau cu o viteză amețitoare. Patrundeau într-un spațiu amplu al sunetului și energiei.

— Albine! strigă Robbie, ca să-i avertizeze.

Dar fu nevoit să se întoarcă și să mai strige o dată, ca să fie auzit. Aerul era deja negru din cauza insectelor. Știa bine ce se spunea despre ele. Dacă-ți intra una în păr și te înțepa, trimitea în clipa morții un mesaj chimic și toate albinele care-l recepționau veneau nesmintit să te înțepă și să-și dea duhul în același loc. Mobilizare generală! După atâtea pericole, asta era un fel de insultă. Își acoperiră capetele cu mantalele și-și continuară drumul, alergând prin mijlocul roiului. Se aflau încă printre albine când ajunseră la un șanț puturos și plin de măr, pe care-l trecură

peste o scândură nesigură. Ajunseră în spatele unui șopron, un loc în care domnea brusc liniștea. Dincolo de el era curtea unei ferme. De cum pătrunseră în ea, niște câini se puseră pe lătrat, iar o femeie bătrână alergă către ei dând din brațe, ca și cum ar fi fost niște găini pe care dorea să le hâsăte. Caporalii depindeau de franceza lui Turner. Acesta mai făcu un pas și așteptă ca femeia să se apropie. Se povestea că civilii vindeau apă cu zece franci sticla, dar nu asistase niciodată la un astfel de negoț. Francezii întâlniți de el fuseseră fie generoși, fie copleșiți de propriile necazuri. Femeia era slabă și energică. Avea fața plină de cute și privirea sălbatică. Vocea-i era stridentă:

— *C'est impossible, M'sieu. Vous ne pouvez pas rester ici.*

— O să stăm în șură. Ne trebuie apă, vin, pâine, brânză și orice vă mai prisosește.

— *Impossible!*

Robbie îi șopti blând:

— Am luptat pentru Franța.

— Nu puteți rămâne aici.

— Plecăm în zori. Nemții sunt încă...

— Nu de nemți e vorba, M'sieu. De fiii mei. Sunt ca niște animale. Și-or să se întoarcă imediat.

Turner trecu pe lângă femeie și merse până la cișmeaua aflată într-un colț al curții, lângă bucatărie. Nettle și Mace îl urmară. În timp ce bea, o fetiță de vreo zece ani și frățiorul ei mai mic, pe care-l ținea de mână, îl priveau din ușa. După ce termină de băut și-și umplu plosca, le adresă un zâmbet, dar ei o șterseră. Caporalii se vărâră deodată sub pompă, bând simultan. Se trezi brusc cu femeia în spatele lui, apucându-l de umăr. Înainte ca ea să poată spune ceva, îi repetă:

— Va rog să ne aduceți ce v-am cerut, altfel intrăm și ne luăm singuri.

— Fiii mei sunt niște brute! Or să mă omoare!

Îi venea să-i spună „Cu atât mai bine!”, dar se îndepărtă de ea și-i strigă peste umăr:

— Vorbesc eu cu ei.

— Iar după aia, M'sieu, o să vă omoare și pe dumneavoastră. O să vă rupă în bucăți.

Caporalul Mace era bucătar în aceeași unitate RASC din care făcea parte și caporalul Nettle. Înainte de a intra în armată, fusese magazioner la Heal's, pe Tottenham Court Road. Susținea că știe ce înseamnă confortul și se apucă să amenajeze culcușuri în șopron. Dacă ar fi fost după el, Turner s-ar fi aruncat pur și simplu jos, pe paie. Mace găsi o grămadă de saci goi și, cu ajutorul lui Nettle, îi umplu cu paie, ca să facă trei saltele. Făcu și rezemătoare pentru cap din baloturi de fân, manevrându-le cu o singură mână. Așeză o ușă pe cărămizi, ca să aibă și masă. Scoase din buzunar un muc de lumânare.

— De ce să nu stăm comod, mormăia într-una pe sub mustață.

Pentru prima oară conversația lor depășise faza aluziilor sexuale. Cei trei bărbați zăceau întinși pe paturi, fumând și așteptând. Acum, că-și astâmpăraseră setea, gândurile li se concentrău asupra mâncării pe care aveau s-o primească. Își auzeau mâțele ghiorâind în întuneric și se distrau. Turner le repetă conversația purtată cu bătrâna și ceea ce îi spusese despre fiii ei.

— Din coloana a cincea, precis, zise Nettle.

Arăta mic numai dacă-l comparai cu prietenul său, dar avea trăsăturile bine conturate ale unui om scund și o înfățișare prietenoasă, de rozătoare, accentuată de modul în care dinții de sus i se rezemau de buza inferioară.

— Sau naziști franțuji. Simpatizanți ai nemților. Ca Mosley al nostru, completă Mace.

O vreme tăcură cu toții. Pe urmă Mace adăugă:

— Sau reduși mintal, ca tipii de la țară, din cauza că rudele se căsătoresc între ele.

— În orice caz, spuse Turner, cred că e bine să ne verificăm armele și să le avem pregătite.

Ceea ce și făcură. Mace aprinse lumânarea și executară mișcările de rutină. Turner își verifică pistolul și și-l puse la îndemână. Când terminară,

caporalii își proptiră carabinele Lee Enfield de o ladă de lemn și se întinseră la loc pe paturile improvizate. Apoi sosi fata, cu un coș în mână. Îl așază pe pământ, lângă ușa surii, și o rupse la fugă. Nettle aduse coșul și înșirară pe masă bucațele primite. O pâine neagră, rotundă, o bucată de brânză moale, o ceapă și o sticlă de vin. Pâinea se tăia greu și avea gust de mucegal. Brânza era gustoasă, dar o hapăira în câteva secunde. Își trecură sticla din mână în mână și terminară repede și vinul. Prin urmare, mestecară pâinea urât mirositoare și mâncară ceapa.

— N-aș da așa ceva nici cânelui meu, zise Nettle.

— Mă duc vizavi, spuse Turner, ca să fac rost de ceva mai bun.

— Venim cu tine.

Dar continuară să stea întinși pe spate. Deocamdată n-avea nici unul poftă s-o înfrunte pe bătrână.

Pe urmă, auzind pași, se întoarseră și văzură doi bărbați opriți în dreptul ușii. Fiecare ținea ceva în mână – poate un retevel sau poate o pușcă. Lumina era prea slabă ca să-și dea seama. Nu distingeau nici trasăturile acelor frați francezi.

Vocea era blândă:

— *Bonsoir, Messieurs.*

— *Bonsoir.*

Ridicându-se de pe sacul cu paie, Turner puse mâna pe revolver. Caporalii se întinseră după carabine.

— Ușurel, le șopti.

— *Anglais? Belges?*

— *Anglais.*

— Avem ceva pentru dumneavoastră.

— Ce anume?

— Ce zice? se interesă unul dintre caporalii.

— Că are ceva pentru noi.

— În aia a mă-sii.

Frații se mai apropiară doi pași și ridicară obiectele pe care le aveau în mâini. Puști de vânătoare, firește. Turner ridică piedica revolverului.